

Csetényi Anikó

Szól a csengő

SZÍN: AZ ISKOLA KAPUJA
IDŐ: RÖVIDDEL AZ ÉVNYITÓ ÜNNEPÉLY ELŐTT

SZEREPLŐK

LENKE • VICA • PUFI • TIBI

LENKE (*Betűzi a feliratot.*) Koszontjuk az elsosoket... Pufi, hová tetted az ékezeteket?

PUFI Mit tudom én, nálam nincsenek.

LENKE Gyerekek, ne okoskodjatok; egy óra múlva kezdődik az évnnyitó, és nincsenek meg az ékezetek.

VICA Juj, Lenke, mit idegeskedsz folyton? Itt vannak, nem vesztek el, benne áznak a festékben.

LENKE Minek azokat annyit áztatni? Tibi, hamar a kalapácsot meg a szögeket!

TIBI Várj, majd én felszögezem — ti inkább a virágfüzéreket készítsétek! (*Kopácsol.*)

VICA Az ajándékok megvannak?

PUFI Az ám! Hová tettétek az ajándékokat?

LENKE Éppen rajtuk ülsz, Pufikám, ha eddig nem vetted volna észre.

PUFI Bocsnat. Remélem a csokoládék nem törtek össze nagyon. Kár lenne értük.

LENKE Egész jó ötlet volt — egy szelet csokoládé meg egy doboz színes ceruza mindenkinek, ugye?

VICA Én is azt hiszem. Te, Tibi, nálatok ma külön ünnep van, igaz?

TIBI Hajaj!

LENKE Miért?

TIBI Ma megy az öcsém először iskolába.

PUFI És hogy tetszik neki a dolog?

TIBI Ó, nagyon. Sőt az a gyanúm, hogy a szomszédoknak is, tudniillik Öcsi — hogy is mondjam csak — nem tartozik a környék legjobb gyerekei közé. (*Zenei átkötés.*)

I. Tibi és Öcsi

SZÍN: TIBIÉK KERTJE
IDŐ: AUGUSZTUS KÖZEPE

SZEREPLŐK

MAMA • TIBI • ÖCSI • A NÉNI

MAMA (*Éles, izgatott hangon.*) Öcsi! Istenem — egy perc és leesik, kitöri a nyakát. Jössz le azonnal a körtefáról?!

ÖCSI (*Szintén izgatott.*) De édesanya, a focim!

MAMA Nem érdekel a foci, gyere le azonnal!

ÖCSI Igen, de...

MAMA Semmi de... Ebbe az ágba kapaszkodj! Úgy! Vigyázz! Leesel! (*Huppanás.*) Most nézd meg kisfiam, nézd meg innen letről azt az ágat, amelyikre felmáasztál. Ugye, milyen vékony?

ÖCSI Igen, de a focim átesett Komlós néniékhez.

MAMA Akkor sem a fa tetejéről kell átmászni a szomszédba. Nem lett volna egyszerűbb becsöngetni? Vagy a kerítésen átkiabálni?

ÖCSI Nem, mert Komlós néni nagyot hall. És különben is, a csengőjük leszakítódott.

MAMA „Leszakítódott”... Úgy. Mikor, ha szabad érdeklődnöm?

ÖCSI Nem most. Amikor tegnap véletlenül ráakaszkoztunk ketten Pityuval — akkor szakítódott le.

MAMA Rémes. Komlóséknál tönkretetted a csengőt, a cipész

bácsinál beleszórtad az apró szögeket a csirizbe, Maca néniéknél beverted az ablakot. . .

ÖCSI Csak véletlenül!

MAMA Véletlenül! Ezerszer megmondtam, hogy idegen helyen nem illik Tell Vilmost játszani. Lassan már nem merek a szomszédok szeme elé kerülni.

ÖCSI Anyu!

MAMA Tessék.

ÖCSI De hát hogy menjek át a focimért?

MAMA Legjobb, ha át se mész. Nézd meg a virágokat.

ÖCSI Azokat nem én törtem le.

MAMA Hát ki?

ÖCSI A nyúl.

MAMA (*Rémülten.*) Milyen nyúl?

ÖCSI Az anyanyúl.

MAMA Kiszabadult?

ÖCSI (*Halkan.*) Amikor a lakat lekapcsolódott a ketrecreől, akkor jött ki.

MAMA Te Öcsi, hol van az a lakat?

ÖCSI A zsebemben.

MAMA Rettenetes. (*Kiáltva.*) Tibi! Tibi!

TIBI (*Bentről.*) Tessék, anyu!

MAMA Tibi, Öcsi kieresztette a nyulat. Fogd meg, és tedd vissza a ketrecbe, mielőtt végleg elkóborol.

TIBI Nahát, Öcsi, igazán! Olyan ötleteid vannak, mint egy kis dedósnak.

ÖCSI Nem vagyok dedós, tudod! Már megvan az iskolatás-kám.

TIBI Én azért mégis kíváncsi vagyok, mit fog szólni a tanító néni, ha egyszer ellátogat ide.

ÖCSI (*Elcsodálkozik.*) A tanító néni? Ide, hozzánk?

MAMA Bizony, az nagyon könnyen meglehet. Varga Elliéknél már volt.

ÖCSI (*Megilletődve.*) Ezt nem tudtam.

TIBI Pedig volt.

ÖCSI Remélem, nem mondjátok meg neki, hogy kieresztettem az anyanyulat.

TIBI Magától is rá fog jönni, ne félj!

MAMA No, játsszál szépen, Öcsike — próbálj meg egyszer jól viselkedni. Én megyek vasalni.

ÖCSI (*Sóhajtvva.*) Megpróbálok, anyu, de olyan nehéz. (*Énekelget.*)

Ajtó, ablak nyitva van,
bejöhet akárki,
én egy nagyot koppantok, és
bejön Robi bácsi.

NÉNI Kisfiú, nem tudod, hol laknak Barkócziék?

ÖCSI Engem tetszik keresni? Mert én vagyok Barkóczi Öcsi.

NÉNI Igazán? Hát akkor éppen téged kereslek. Pontosabban anyukádat. Itthon van?

ÖCSI Igen, a konyhában. Tessék bejönni.

NÉNI Köszönöm, aranyos.

ÖCSI (*Puhatolódzva.*) Maca nénivel tetszett beszélni?

NÉNI Melyik Maca nénivel?

ÖCSI Palotással.

NÉNI Akinek az a göndör szöszi kislánya van?

ÖCSI Igen, Palotás Kriszti.

NÉNI Éppen onnan jövök.

ÖCSI (*Nyel egyet.*) Igen? (*Egy kis szünet után.*) Komlós nénihez is el tetszik menni?

NÉNI Ott is van kisgyerek?

ÖCSI (*Gyorsan.*) Ó, nincs. Komlós néni fia már kijárta az iskolát. Most megy katonának.

NÉNI No, akkor oda majd inkább máskor.

ÖCSI Tetszik tudni, Maca néniéknél az ablakot csak véletlenül törtem be.

NÉNI Gondolom, hogy nem szándékosan — egy ilyen jó gyerek!

ÖCSI (*Felderül.*) Ugye, nem tetszik rólam azt hinni, hogy én mindig csak rosszkodom?

NÉNI Már miért hinném?

ÖCSI Tibi azt mondja, hogy egy percig sem tudok nyugton ülni.

NÉNI Ne félj, kisfiam, nálam a gyerekek általában mindig szépen ülnek.

ÖCSI Majd meg tetszik látni, hogy én is... Na, itt az anyukám.

NÉNI Jó napot kívánok.

MAMA Jó napot. Tessék befáradni. Elnézést a rendetlenségért.

NÉNI Az nem számít. Tudom én, hogy kisgyerek mellett nincs másképp.

ÖCSI De hiszen én már nem vagyok olyan kis gyerek! Tessék várni — azonnal elrakom a játékokat. A repcsi mehet a dobozába... a maci a polcra... jaj tessék vigyázni, rá tetszik ülni a rakétára! Mindjárt helyre teszem azt is.

NÉNI Ó, hiszen te roppant rendes kisfiú vagy. Komolyan mondom, ez ritkaság.

MAMA (*Alig tud szóhoz jutni.*) Öcsi?

ÖCSI Anyu, behozhatom a seprőt?

MAMA Minek az neked?

ÖCSI Ki akarom kotorni a szekrény alól az építőkockákat és berakni a skatulyába.

MAMA Te jó Isten! Vagy két hónapja, akárhová lépek, térdig kockában járok. Mi ütött beléd, hogy egyszerre ilyen rendes lettél?

ÖCSI (*Szemrehányó könyörgéssel.*) Anyu! Hát én nem vagyok
m i n d i g rendes?

MAMA (*Bizonytalanul.*) Hát. . .

NÉNI Dehogynem, Öcsike, én biztosra veszem.

ÖCSI Na ugye. A nyúlháza is visszateszem a lakatot, és vissza-
viszem az összes kést a konyhába, amit kihordtunk. . . ami-
kor még rablók voltunk Pityuval. . . Nem is kell seprő, ki-
kotrom a kockákat kézzel.

MAMA Ejnye, kisfiam, azért nem kellett volna lehasalnod.
Nézd, milyen piszkos lett a térded.

ÖCSI Nem baj, anyukám, szaladok és megmosom.

MAMA Megmosod a térded? (*Aggódva.*) Te Öcsi, nincs neked
valami bajod?

NÉNI Nem hiszem. Majd kicsattan az arca.

MAMA Igen, de valahogy olyan szokatlanul viselkedik. (*Ajtó-
csukódás.*) Tessék, az ajtót sem csapta be maga után. Mit
is evett ez tegnap vacsorára? (*Hallani, amint Öcsi kivihar-
zik a fürdőszobába, énekelget : „Ajtó, ablak nyitva van. . .”
— Vízcsofogás.*)

TIBI Mi az? Ja, te folytatod a vizet, Öcsi?

ÖCSI (*Buzgón.*) Igen. Térdet mosok.

TIBI Leestél?

ÖCSI Dehogyis.

TIBI Hát?

ÖCSI Csak úgy. Hogy tiszta legyen.

TIBI Nem értem.

ÖCSI Mit nem értesz? Te Tibi, tudod ki van itt nálunk?

TIBI Nem.

ÖCSI Igazán nem?

TIBI Nem, ha mondom.

ÖCSI (*Titokzatosan.*) Megmutassam?

TIBI Mit titokzatoskods? Mondd meg, ki az!

ÖCSI Nem mondom, találd ki!

TIBI Ne hülyéskedj! Hogy találjam ki, amikor még nem is láttam?

ÖCSI Gyere csak, majd meglátod. De mielőtt bekukucskálnál a kulcslyukon, találd ki, miért raktam össze a játékaimat.

TIBI Nem tudom.

ÖCSI Miért mostam meg a térdemet?

TIBI Fogalmam sincs.

ÖCSI Nem is sejted, kinek a kedvéért?

TIBI Nem.

ÖCSI Nem? Gondolkozzál! Na, na...

TIBI Csak nem a tan...

ÖCSI (*Közbevdg.*) De igen, de igen! Most már benézhetsz a kulcslyukon. Látod azt a nénit?

TIBI (*Nevetve.*) Azt? Látom. Szóval miatta mosakodtál, hahaha!

ÖCSI Mit nevensz?

TIBI (*Nevet.*) Legalább nem lesz foltos a képed.

ÖCSI A képem?

TIBI Az! Mert az a néni... a... a... (*Nevet.*)

ÖCSI Mondd már!

TIBI A fényképész néni!

ÖCSI (*Majdnem sírva.*) Biztos?

TIBI Biztos hát. Ő csinálta a pólyáskori képedet is, ami anyu ágya fölött függ.

ÖCSI (*Sírva fakad.*)

TIBI Mit bögsz? Majd eljön a tanító néni is.

ÖCSI Tudom... de azért mégis... képzelj csak el, Tibi...

Hiába voltam jó! (*Átkötő zene.*)

(*Lenke, Vica, Pufi nevet.*)

PUFI Szegényke! Csakugyan könnyelműség volt!

VICA No és legalább azóta megismerkedett a tanító nénivel?

TIBI Meg hát. Irén néni fogja tanítani; meglátogatta őt még a múlt héten.

VICA No, akkor megvígasztalódott.

TIBI Teljesen. El volt ragadtatva, kijelentette, hogy ha ezentúl valamit nem tud, megkérdezi Pityutól, ha Pityu sem tudja, megkérdezi a csósz bácsitól, ha a csósz bácsi sem tudja, megkérdezi a tanító nénitől, és ha még a tanító néni sem tudja, akkor kár folytatni a kérdezősködést, mert akkor senki sem tudja a világon.

VICA No, azt hiszem, ezután már könnyebb dolgok lesz vele.

LENKE Gondolod? Ne hidd. Az én húgom most végezte a másodikat... (*Zenei átkötés.*)

II. A szöveges példa

SZÍN: SZOBA LENKÉÉKNÉL
IDŐ: AZ ELŐZŐ TANÉV KÖZEPE

SZEREPLŐK

LENKE • KATI

KATI (*Sóhajtvva.*) Hát én ezt nem tudom. Egyszerűen nem tudom megcsinálni.

LENKE Mit nem tudsz, Kati?

KATI A szöveges példát.

LENKE No, mutasd, hadd nézzem meg.

KATI Hogy mutassam? Nekünk magunknak kell kitalálni a szöveget. Ez a lecke.

LENKE De hiszen az nem nehéz! Összeadás legyen? Vagy kivonás?

KATI Az mindegy; fő, hogy mi magunk gondoljuk ki. De nekem semmi jó nem jut eszembe.

LENKE (*Dallamosan.*)

Papír előttem, toll a kezembe,
semmi, de semmi nem jut eszembe.

KATI Lenke, segítesz?

LENKE Hát persze. Vedd a füzetedet. . .

KATI (*Közbeszól.*) Először piszkozatot csinálunk.

LENKE Jó, akkor vegyél egy darab papirost, és írad szépen:
„Vásároltam a piacon 3 kg cseresznyét”.

KATI Á, de ne ilyet.

LENKE Hát akkor milyet?

KATI Másmilyet.

LENKE Ez miért nem jó?

KATI (*Tűnődve.*) Nem tudom. Valahogy nincs kedvem hozzá.

LENKE Mégis, milyet szeretnél?

KATI Valami érdekesebbet.

LENKE Rendben van — legyen érdekesebb. Írjad: „Ha egy pávián az állatkertben 10 datolyát kap a vacsorájához, hány datolya kell 3 páviánnak?”

KATI Mi az a pávián?

LENKE Az egy majom.

KATI (*Lesújtóan.*) Majmokról szóljon a példa?

LENKE Azt mondtad, érdekes legyen.

KATI Lenke, ne butáskodj! Ilyet nem írok. Olyasmit kell, amit magunk is megfigyelhetünk a ház körül — valahogy így magyarázta a tanító néni.

LENKE Értem. Na, írjad: „A tányéromon van 5 szem mazsola...”

KATI (*Ír.*) Öt szem ma-zso-la... (*Hirtelen.*) Ez se jó.

LENKE (*Idegesen.*) Miért nem jó?

KATI Mert az én tányéromon nincs egy sem.

LENKE Jaj nekem, hát számít az? Tegyük fel, hogy van.

KATI De miért tegyük fel? Megmondta a tanító néni, hogy olyat írjunk, ami létezik.

LENKE Hát nem bánom; írjuk azt, hogy a nagymama dobozában van öt szem mazsola.

KATI De miért írjuk, amikor abban sokkal több van?

LENKE (*Fogytán a türelme.*) Te Kati, idefigyelj! Itt a doboz. Van benne, mondjuk, 70 szem mazsola; nehogy elkezdj vitatkozni, hogy csak 69!

KATI (*Nagylelkűen.*) Na jó, legyen 70.

LENKE Hál' istennek. Namármost. Kiveszek belőle ötöt — itt van, számold meg jól, ne mondd, hogy nem annyi!

KATI (*Gondosan.*) Egy, kettő, három, négy, öt.

LENKE Megeszem belőle 3 szemet... látod? (*Ervés közben.*)

Az a kérdés, mennyi marad a húgomnak.

KATI Kettő.

LENKE Remek. Szóval, ez megfelel?

KATI (*Komolyan, szinte sajnálkozva.*) Lenke, ezt ne írjuk.

Úgysem hiszi el az osztály, hogy két szem mazsolával megelégsem, amikor 70 szem van a dobozban.

LENKE Mindegy, megcsinálhatjuk a példát nagyobb számokkal is.

KATI Hogyne, hogy még a kiszámításon is törjem a fejemet!

LENKE Ó, hogy az a... na... (*Mélyet sóhajt.*) Mit szólsz ehhez a példához? „A szobában van 3 fehér macska meg 3 fekete macska. Bejön 4 tarka macska; hány macska lesz a szobában összesen?”

KATI (*Azonnal.*) Egy sem. Anyu mindet kidobja, mert a macska nem való a lakásba.

LENKE (*Kiabálva.*) De a példa szerint! A példa szerint!

KATI (*Nyugodtan.*) Mit kiabálsz? Ezt a példát nem írom. Még majd azt hiszi a tanító néni, hogy nálunk csak úgy hemzsegnek a macskák.

LENKE Ha neked semmi sem jó, amit én mondok, akkor csináld meg a leckédet magad!

KATI Meg is csinálom, ne félj.

LENKE Hát arra kíváncsi vagyok.

KATI Legyél! Ha éppen tudni akarod, máris eszembe jutott egy nagyszerű példa.

LENKE Na?

KATI „Vásároltam a piacon 3 kg meggyet...”

LENKE Hiszen ugyanezt mondtam én is a legelején!

KATI Nem igaz! Te cseresznyét mondtál.

LENKE És az nem mindegy?

KATI Nem ám! Mert a meggy sokkal rövidebb szó, mint a cseresznye. Nem leszek bolond olyan sokáig vesződni a házi feladattal! (*Zenei átkötés.*)

TIBI Nohát, a ti Katitok sem valami „könnyű gyerek”!

NAGYMAMI (*Jön.*) Kedveseim, nem tudjátok véletlenül, mikor kezdődik az évnyitó?

VICA Dehogynem, néni kérem — délután fél ötkor.

PUFI Karénekeseknek negyed ötre kell jönniük.

NAGYMAMI Köszönöm, gyerekek. Gondoltam, elsétálok az iskola felé, nehogy véletlenül elkéssen a kisunokám.

VICA (*Miután a néni elment.*) Gyerekek, tudjátok, ki volt ez a néni?

TIBI Látásból ismerem. A IV. B-be jár az unokája. Gyakran hozott be neki tavaly tízórait, esőkabátot, vonalzót, miegymást.

VICA Nahát, mesélek róla valamit. Az unokabátyám rendőr — tőle hallottam a történetet. (*Zenei átkötés.*)

III. Szelídgesztenye

SZÍN: KISVÁROSI UTCA
IDŐ: NAPOS ŐSZI DÉLUTÁN

SZEREPLŐK

NAGYMAMI • RENDŐR
SZOMSZÉDASSZONY • KISFIÚ

SZOMSZÉDASSZONY Biztos úr!

RENDŐR Mi történt, asszonyom?

SZ.ASSZONY Biztos úr kérem, legyen szíves, jöjjön velem a Bojtorján utcába.

RENDŐR Valami baj van?

SZ.ASSZONY Baj éppen nincs, de a dolog gyanús, biztos úr, nagyon is gyanús. Annál az öregasszonynál valami nincs rendjén; pedig milyen becsületes arca van, uram isten...

RENDŐR Melyik öregasszony? És egyáltalán, miről tetszik beszélni?

SZ.ASSZONY Biztos úr, én a Bojtorján utcában lakom, pont szemben Rozsomákékkal. A konyhaablakból éppen átlátni hozzájuk. Mármost az előbb, amint a prézlit daráltam, feltűnt nekem, kérem, egy idős néni, aki Rozsomákék kerítése előtt ácsorgott.

RENDŐR No és?

SZ.ASSZONY Eleinte csak állt, nézegetett be a kerítésen, aztán köröskörül az utcában. Gondoltam magamban: ki kéne szólni, hogy a csengő odébb van, a betonoszlopnál, de kár csöngetni, mert Rozsomákék Csehszlovákiában vannak a

férfi anyjánál — amikor a néni magától is rájött, hol a csengő.

RENDŐR (*Sürgősen.*) Na és, és?

SZ.ASSZONY És becsöngetett.

RENDŐR Mi volt ebben a gyanús?

SZ.ASSZONY Tessék várni. Amikor láttam, hogy a néni hiába húzkodja a csengőt, kikiabáltam: „Ne tessék vesződni, nincsenek idehaza, az öreg Rozsomákék ezüstlakodalmára mentek, és csak két hét múlva jönnek meg.” Mármost, kérdem én, mit csinál erre az olyan ember, aki tisztességes dologban jár? Fogja magát, és hazamegy, ugye? De az öreg néinek esze ágában sem volt hazamenni.

RENDŐR Hanem?

SZ.ASSZONY Hanem ott maradt, és leült a kerítés kőpárkányára. Olyan tanácstalanul üldögélt, hogy szinte megsajnáltam. Már épp azon voltam, hogy kimegyek megkérdezni, miben segíthetek, amikor . . . azt hittem, megáll az eszem, biztos úr.

RENDŐR Vagyis?

SZ.ASSZONY Az öreg néni — lehetett vagy hatvanéves — felmászott a kerítésre.

RENDŐR Felmászott?

SZ.ASSZONY Űgy, ahogy mondom. Megpróbált bemászni a kertbe: a Rozsomákék kertjébe, biztos úr kérem! Pedig Rozsomákéknak nem rokona, arra mérget veszek. Húsz éve lakom a Bojtorján utcában, és Rozsomákék valamennyi rokonát ismerem.

RENDŐR Nem vette észre az öregasszony, hogy maga figyel?

SZ.ASSZONY Nem láthatott meg, mert a függöny félig le volt eresztve. Én meg fogtam magam, és a hátsó udvaron át egyenesen idesiettem. Rozsomákékkel ugyan nem vagyunk

jóban — a tyúkok miatt —, de azért, gondoltam, mégiscsak szólok a biztos úrnak. Elvégre emberek vagyunk.

RENDŐR Értem. Merre van az a ház?

SZ.ASSZONY Tessék csak mindig utánam jönni!

(*Átkötés.*)

KISFIÚ Rozsomákékat tetszik keresni, néni kérem? Mert azok nincsenek otthon.

NAGYMAMI Nem, fiacskám, én nem vagyok errefelé ismerős. (*Egy kis bizonytalan szünet után.*) Hanem, mondd csak, kedvesem, tudsz te fára mászni?

KISFIÚ Tudok.

NAGYMAMI És, gondolom, erre a kerítésre is könnyebben felmásznál, mint én a fájós derekammal.

KISFIÚ Igen, de hát...

NAGYMAMI (*Közbeveg.*) Nézd, gyerelem, ugye megtennéd, ha szépen megkérnélek, hogy beugrasz...

KISFIÚ (*Megrökönyödve.*) De néni kérem, hogy tetszik olyat gondolni! Egy idegen kertbe?

SZ.ASSZONY (*Súgva.*) Mit mondtam, biztos úr? Most meg azt a kisfiút próbálja behálózni.

RENDŐR Szabad a nevét, asszonyom?

NAGYMAMI Tessék? Hozzám szólt, fiam?

RENDŐR Kicsoda ön, és mit keres itt?

NAGYMAMI Sümegi Palika nagymamája vagyok.

RENDŐR S az ön saját neve?

NAGYMAMI Özvegy Koczor Sámuelné, kedvesem. (*Hirtelen aggodalommal.*) De hát miért, az isten szerelmére? Csak nem történt valami a gyerekekkel?

RENDŐR Melyik gyerekekkel?

NAGYMAMI Hát az én kis Palikámmal. Jaj nekem, mert Lip-tákéknál is szakasztott ugyanígy történt a szerencsétlenség: egyedül hagyták a kisfiút, az meg gondolt egyet, kiszaladt

futballozni, elütötte egy autó, eltörött a lába két helyen, a rendőr értesítette az anyját, úgy bizony. Azóta mindig megrémülök, ha rendőrt látok.

RENDŐR Nem, kérem, ezúttal a gyerekekkel nincs semmi baj.

NAGYMAMI No, hál' istennek.

RENDŐR Hanem most már tessék egyenesen válaszolni: kit tetszik keresni ebben a házban?

NAGYMAMI Én? Senkit. Nem is ismerem a lakókat.

RENDŐR Akkor miért akar bejutni a kertbe?

NAGYMAMI Egy levélért.

RENDŐR De hiszen ön tudta, hogy nincs itthon senki!

NAGYMAMI Hát aztán. Attól még le lehet tépni egy levelet a szelídgesztenyefáról?

RENDŐR Ja, olyan levélért?

NAGYMAMI Miért, milyen levélre gondolt, fiam?

RENDŐR Őszintén szólva nem falevéltre. És bármennyire sajnálom, meg kell mondanom, hogy szerintem ez az ügy zavaros. Szabadna látnom az igazolványát?

NAGYMAMI Nem értem, hogy miért... Csak nem gondolja rólam azt, hogy...

RENDŐR Nem gondolok semmit. Az igazolványt kérem.

NAGYMAMI Jól van, jól — remélem, nem maradt a szatyromban. Itt kell lennie a retikül alján — fogja már meg ezeket egy pillanatra, amíg előkotrom!

RENDŐR Ezek mik?

NAGYMAMI (*Lelkiismeretesen.*) Ez, fiam, nyírfalevél, az meg nyárfalevél, emez itt mandulafa, az ott a másik kezében eperfa, ez... mi is csak, ejnye... aha, ez a topolyafa, ez pedig a vadgesztenye. (*Szomorúan.*) Már csak a szelídgesztenye hiányzott.

RENDŐR Nem értem. Mire kell ez a néninek?

NAGYMAMI Nekem? Dehogy kell nekem, fiam — van a lakásban elég kacat enélkül is.

RENDŐR Akkor meg minek?

NAGYMAMI Édes istenkém! — hát a kisunokámnak, a Palikának. Tudja maga, kedvesem, mi az a környezetismeret?

RENDŐR Hogy én? . . . No persze . . . azazhogy . . .

NAGYMAMI No lám, nem tudja, pedig hát maga rendőr, az én Palikám pedig csak egy negyedik osztályos kisfiú. Van fogalma, mit kell manapság tanulni egy negyedik osztályos gyereknek?

RENDŐR Igazán?

NAGYMAMI De még mennyire! Ma is hazajön szegénykém az iskolából, kérdem, mi a lecke. „Jaj, nagymami — azt mondja —, képzelj, leveleket kell gyűjteni környékünk jellegzetes fáiról.” Volt még ezenfelül öt zárójeles példa, egy fogalmazás a legkedvesebb barátjáról, meg szolmizálni az ingyom-bingyom tálibert. Hogy lehet ezt egy délután megcsinálni, mondja? Kénytelen voltam magam nekiindulni a levelekért.

SZ.ASSZONY Megáll az ember esze.

NAGYMAMI Ráadásul nem is jó akármilyen levél — olyan kell, amelyet a tanító néni kijelölt. Mennyit jártam ezért a topolyáért is, míg végre az öreg temetőben rábukkantam egyre! Szelídgesztenyét meg végleg nem találtam sehol. Már egészen elkeseredtem, mikor végre megpillantottam ezt itt . . . és akkor kiderül, hogy ezek a Rakamazék . . .

SZ.ASSZONY (*Sírással küzdve.*) Rozsomákék . . .

NAGYMAMI No, igen . . . hogy Rozsomákék nincsenek itt-hon. (*Már majdnem sír.*) Kérem, én egész délután úton vagyok, most már vacsorát kéne adnom a családnak, és még orosz is kell tanulnom, mert jövőre ötödikes lesz Palika. Hát nem lehetett volna ezt a szelídgesztenyefát úgy ültetni,

hogy kihajoljon az utcára az egyik ága? Most hogy menjen el holnap az iskolába hiányos leckével?

RENDŐR (*Megilletődve.*) Ej no, hiszen lehet azon segíteni. Nem olyan magas ez a kerítés.

NAGYMAMI Sajnos, fiam, nekem magas — meg aztán, tudja, visszeres a lábam.

RENDŐR No, nem is úgy gondolom, hogy a néni... ments isten... majd bemászom én, ne tessék búsulni.

NAGYMAMI (*Felderül.*) Igazán, kedvesem? Hozna nekem egy szelídgesztenye-levelet?

RENDŐR Akár egy egész ágat.

NAGYMAMI Jaj istenem — nem is tudom, hogy háláljam meg a szívességét.

RENDŐR Ugyan, szóra sem érdemes. Elvégre emberek vagyunk.

(*Átkötő zene.*)

VICA Azóta, ha ezzel az öreg nénivel találkozom, valahogy mindig a saját nagymamám jut eszembe. (*Egy kis megilletődött csend, majd Pufi mélyet sóhaj.*)

PUFI Haj, bizony, gyerekek, kezdődnek a gondok. Azért akármit is mondtok, szebb volt a nyár. Az a sok kirándulás!

TIBI (*Kuncog.*) Emlékeztek a mátrai túrára? (*Kitör belőle a nevetés.*) Nahát, Pufi esete a kulacsal — szenzációs volt. (*Mindnyájan nevetnek, Lenkét kivéve.*)

LENKE Mi volt, gyerekek? Én nem voltam ott, meséljétek el!
(*Zenei átkötés.*)

IV. Az ebihal

SZÍN: AUTÓBUSZ EGY MÁTRAJ ÚTON

IDŐ: EGY JÚNIUSI NAP

SZEREPLŐK

VÁCZI TANÁR ÚR • GYURGYALAG ERVIN

PUFI • TIBI

VICA • ÁGI • JANCZI • GYEREKZHANGOK

VÁCZI Beszállás! Fenn vagytok mindnyájan, gyerekek? Mindenki nézzen körül, megvan-e a szomszédja.

PUFI Szóljon, aki hiányzik!

JANCZI Jaj, tanár úr, kérem, Gyurgyalag Ervin üzeni, hogy mindjárt jön, csak a forrásnál felejtette a tornacipőjét.

VÁCZI Lenyűgöző. Bár tudj' isten — nekem az ő helyében feltűnt volna, hogy zokniban vagyok.

VICA Nem volt rajta zokni, tanár úr, kérem.

VÁCZI Annál inkább különös, hogy levetette a cipőjét ezen a kavicsos terepen.

TIBI De hiszen másképp nem tudott volna bemenni a vízbe!

VÁCZI No és miért kellett bemennie abba a hideg vízbe?

TIBI Békáért, tanár úr, kérem.

ÁGI Meg szalamandráért, pfúj!

JANCZI Ervin az élővilág-szakkör titkára.

VICA Az „Élő állatot az élő sarokba” mozgalom megindítója.

PUFI És mennyi állatot gyűjtött már eddig is, hú, tanár úr!

VÁCZI Hát ez szép. S ha szabad kérdezni, hol tartja Ervin ezt a kis házi állatkertjét?

JANCSI (*Szolgálatkészen.*) A leveli békák a gyógyszeres ládában vannak, a gyíkok az ételes dobozban, a csigák a tréningfelsője zsebében, a piócák a szemüvegtokban.

VÁCZI Értem.

ÁGI (*Nyűgösen.*) Jaj, gyerekek, mi lesz már! Azért mégis disznóság Ervintől, hogy ennyi ideig várakoztatja a többit.

VICA Az. Én már egészen megfővök ebben a buszban.

PUFI Hát még én! (*Rendkívül mélyet sóhaj.*) Jaj, de szomjas vagyok.

GYEREKHANGOK Jaj, én is! Én is! Meggebedek egy korty vízért!

VÁCZI A VI. B-ben kitört a kollektív szomjúság.

PUFI Tanár úr, kérem!

VÁCZI Mi baj van, Pufikám?

PUFI Elmegetek Ervin elé?

VÁCZI Nem, kisfiam, maradj csak szépen itt. Örülök, hogy csak egy hiányzik.

PUFI De tanár úr, kérem, nekem különben is el kell szaladnom a forráshoz.

VÁCZI Miért?

PUFI Vizet szeretnék inni.

VÁCZI Ejnye, hát nem megmondtam, amikor ott jártunk, hogy mindenki igyon, és töltsse meg a kulacsát, mert aztán jó darabig nem lesz alkalma rá?

PUFI De hiszen ittam egy egész csomót, tanár úr, kérem! Tehetek én róla, hogy a fokhagymás kolbászra mindig megszomjazom?

VICA Erről valóban nem tehet.

ÁGI Én megértem Pufit. Az ember szörnyű szomjas tud lenni ebben a hőségben.

TIBI Hát bizony, gyerekek, engem is megdobhatnátok egy kulacs vízzel.

PUFI (*Almodozva.*) Egy kulacs víz. De jól esne! Vica, nincs egy kis tartalékod?

VICA Jótól kérsz! Most itták meg a lányok az utolsó kortyot. Mindenkinek jutott egy gyűszűnyi.

PUFI Neked sincs, Jancsi?

JANCSI Sajnos, Pufikám. Jó volna, ha lenne.

ÁGI Mikor indulunk már? Rémes ez az Ervin. Hol marad ilyen soká?

PUFI (*Irigyen.*) Biztosan iszik egy jót a forrásnál.

VICA Nem igazság, hogy pont ő jár jól.

JANCSI Ne irigyeld szegényt, Vica. Gondold el: ha az erdő vadjai időközben felfalták a tornacipőjét, jöhet haza Pestig mezítláb.

VICA De igenis irigylem. Az ő trehánytsága miatt vesztegelünk itt.

PUFI És meggebedünk a szomjúságtól.

TIBI Gyerekek! Hátha Ervin kulacsában van víz?

PUFI (*Egészen fellelkesül.*) Tibikém, te nagy fej vagy! Szédítő koponya! Hol tartja Ervin a kulacsát?

VICA A hátizsákjában.

TIBI A csomagtartóban hagyta az egész cuccát.

PUFI No várjatok, majd én leszedem.

ÁGI Vigyázz, Pufi, leszakad az ülés! (*Nevetnek.*)

PUFI Nem szakad le, ne féljetek.

JANCSI Gyerekek... ilyesmit azért nem illik... A más táskájából!

PUFI Most mit izgulsz? Ervin nem lesz dühös, hiszen soronkívül ihat a forrásból egy egész vödörrel.

JANCSI Igaz, de mégis.

ÁGI (*Türelmetlenül.*) Jaj, ne okoskodj már, Jancsi! Te meg mit vacakolsz annyit, Pufi, siess már!

PUFI Nyugalom. Nem léggömb ez, hogy föl lehessen fújni.
 Aú!

GYEREKEK Mi az?

PUFI Megszúrt a sündisznó.

ÁGI (*Sikít.*) Juj, ki ne ereszd!

PUFI Nyugi. Itt a haleledel... itt a lepkeháló... itt van az étel-
 lesdoboz a gyíkokkal... Na ez az!

GYEREKEK (*Összevissza.*) Megvan a kulacs? Van benne
 víz?

PUFI (*Kotyogtatja.*) Halljátok?

GYEREKEK (*Olyan izgatottan, mintha egy hete nem ittak volna.*) Víz! Víz! Pufi, egy kortyot!

PUFI Nyugalom! Ha nem haragusztok, először én iszom. Meg-
 szenvedtem érte.

VICA Jó, Pufikám, de ne sokat! Könyörgöm, hagyjál nekem is!

MIND Elég már! Ne olyan mohón! Pufi! Pufi!

PUFI (*Nagyokat nyel.*) Mindjárt, srácok, csak még egy picurka
 kortyot... Hú, de jólesik a fokhagymás kolbászra!

TIBI Na most már aztán elég! Add ide! (*Elveszi.*)

VICA, ÁGI Naaa, Tibi! Utálatos vagy! Én kértem előbb.

TIBI (*Halálra váltan.*) De hiszen...
 MIND Mi van?

TIBI Pufi, hiszen ebben egy kortyot sem hagytál!

PUFI (*Zavartan.*) Csakugyan nem?

TIBI (*Dühösen.*) Csakugyan nem.

PUFI (*Bűntudatosan.*) Gyerekek, én becsszóra nem is figyel-
 tem... csak ittam, ittam, ittam..., mert annyira, de any-
 nyira jól esett!

GYEREKEK Pfüj, nahát Pufi! Szégyelld magad, tudod!

JANCSI (*Hirtelen.*) Gyerekek, jön Ervin.

TÖBBEN Végre. Csakhogy ezt is megértük.

VÁCZI Mehetünk, indulás! (*Buszberregés.*)

ERVIN (*Kissé lihegve.*) Jó napot, tanár úr... Szevasztok.

VICA Hát te hol jártál eddig?

ÁGI Nem tudtál sietni?

VÁCZI Valóban, Ervin, miféle dolog ez? Már csaknem egy fél órája áll a busz miattad.

ERVIN (*Még mindig liheg.*) Tanár úr, én igazán resteltem... nem szólt Jancsi, hogy a tornacipóm...?

VÁCZI Dehogynem szólt, kisfiam, de hát a rendetlenség éppen nem mentség. És különben is, a forrástól már rég vissza kellett volna érned.

ERVIN Igen, tanár úr, tudom... de érzem, hogy meg tetszik bocsátani. Tessék nézni: életem legnagyobb fogása.

GYEREKEK (*Odacsoportosulnak.*) Mi ez? Muti!

ÁGI (*Sikít.*) Rám néz!

ERVIN Mit tetszik szólni hozzá?

VÁCZI (*A nem szakos tanár tájékozatlanságával.*) Hát ez nagyon szép állat, csakugyan. Egészen különös és ritka.

ERVIN Nem tetszik ráismerni?

VÁCZI Dehogynem, hogyne... ez az a hogyishívjákcsak...

ERVIN (*Diadallal.*) Gőte! Tarajos gőte!

VÁCZI No igen. Ugye, ilyen még nincs a mi osztályunkban?

ERVIN (*Enyhe sértődöttséggel.*) Ilyen az egész iskolában nincs, tanár úr kérem.

VICA (*Örömmel.*) Az á-sok meg fognak pukkadni.

ERVIN (*Szerényen.*) Az ember megteszi, ami tőle telik.

VÁCZI Nahát, igazán örülök a becses fogásnak, Ervinkém. Gondolom, az élővilág-tanár úr is örülni fog. A jövőben azonban — ha csak lehet — inkább az erre kijelölt időben fogjunk gőtét, jó? Egyébként gratulálok.

ERVIN Köszönöm, tanár úr.

VICA Gyere, Ervin, miért nem ülsz le?

ERVIN Várjatok, srácok... Előbb ezt a hátizsákot átrendezzük egy kicsit. El kell helyezni a gótét.

JANCSI Az ételesdoboz nem felel meg?

ERVIN (*Gondterhelten.*) A gyíkok mellé gondolod?

JANCSI Nem hinném, hogy zavarnák egymást.

ERVIN Nem, ugye? Ámbár a gyíkok mehetnek a belső zsebbe is. Így ni! No, ezzel megvolnánk. Sünikém, te maradsz... (*Hirtelen.*) Te jó isten, ki nyúlt a zsákomba?

PUFI Eeee... miért? Baja esett valamelyik állatnak?

JANCSI (*Súgva.*) Mondtam, ugye, hogy hagyjátok békén a cuccát.

ERVIN (*Kiabálva.*) Ez disznóság! eltűntek, pedig volt vagy tíz darab.

TIBI De hát mi veszett el?

ERVIN Az ebihalaim! Nincsenek meg az ebihalaim!

PUFI Mit ordítasz? Senki nem ette meg az ebihalaidat. (*Szerényebben.*) Bevallom, én kotorásztam a hátizsákodban, de ebihalakat nem is láttam.

ERVIN Mit kerestél te az én hátizsákomban?

PUFI Vízet ittam, mert borzasztó szomjas voltam.

ERVIN (*Meglepetten.*) A kulacsból? (*Nevetésbe tör ki, csuklik a nevetéstől.*)

GYEREKEK Mi van veled, Ervin? Mit nevelsz?

ERVIN A kulacsban voltak az ebihalaim.

(*Zenei átkötés.*)

LENKE (*Nevetve.*) Nahát, ezt jól megcsináltad, Pufi! Azóta biztosan szép kis békákká serdültek az ebihalaid.

PUFI Nem tudom, én még nem észleltem a brekegést. Mindenesetre a kirándulás óta valahogy idegenkedem a mások kulacsától.

GYUSZI Szevasztok, gyerekek!

GYEREKEK Nézd csak ki van itt?! Gyuszi! Szia, Gyuszi!

LENKE Hiába — a vén diákot csak visszahúzza a szíve a régi suliba.

VICA Milyen a gimnázium?

TIBI Igaz, hogy olyan szigorú az igazgató?

LENKE Mesélj!

GYUSZI Hát, gyerekek, Tomival kerültem egy osztályba a régi bandából. Egyenest az évnyitóról jövök. Még egy kicsit szokatlan a dolog, de annyit mondhatok, hogy az épület mesésép. Ami pedig a drit illeti, hát én már levizsgáztam nála... (*Zenei átkötés.*)

V. A diri kalapja

SZÍN: A GIMNÁZIUM ELŐCSARNOKA
IDŐ: SZEPTEMBER 1., EGY NEGYEDÓRÁVAL
AZ ÉVNYITÓ ÜNNEPÉLY KEZDETE ELŐTT

SZEREPLŐK

GYUSZI, TOMI, ÚJDONSÚLT ELSŐSÖK
JÓSKA, HARMADIKOS DIÁK
KLÁRI, GAZDASÁGI FELELŐS • CSABA,
KULTÚROS
ÉVA, PANNI, NEGYEDIKES • LÁNYHANG
BÁCSI

(Rendkívül nagy zivaj, kavarodás.)

TOMI Mit gondolsz, Gyuszi, melyik lehet a mi osztályunk?

GYUSZI Gőzöm sincs. Gondolod, hogy egyáltalán megtaláljuk ebben a sokadalomban?

JÓSKA Szervusztok, fiúk, kit kerestek?

TOMI Az I. F-et.

JÓSKA Ja, a spanyol tagozat. No, majd elkalauzollak benneteket. Nem akartok előbb körülnézni a suliban? Még van egy kis idő!

GYUSZI Az, látod, nem volna rossz. Irtó klassz itt minden, csak mi még nem nagyon ismerjük ki magunkat.

JÓSKA Nem baj; gyertek velem. Hídvégi Jóska vagyok.

GYUSZI Soós Gyuszi.

TOMI Szia; Verebény Tamás.

JÓSKA Na gyertek. Igaz is: van nálatok pénz?

TOMI Nálam van.

GYUSZI Nálam is akad valamennyi. Miért?

JÓSKA Mert én szedem a 20 filléreket az ellenőrző könyvre.

GYUSZI, TOMI Tessék, máris adjuk.

JÓSKA Jó. De tartásotok készenlétben a pénztárcát, mert meg-
eshet, hogy még gyűjteni fognak ma egy s más dologra.
Tudjátok, ilyenkor év elején sok minden összejön. Na, néz-
zétek, ez lesz a ti osztályotok.

GYUSZI Tyű, de komoly, nézd, Tomi! Vetítövászon is van.

TOMI És asztaloknál ülünk majd, nem padokban.

JÓSKA Akarjátok látni a szakelőadó termeket? Azok még mo-
dernebbek.

GYUSZI, TOMI Persze.

JÓSKA No, akkor menjünk fel az emeletre.

KLÁRI (*Messziről.*) Jóska! Egy pillanatra, Jóska!

JÓSKA Szevasz, Klári, mi újság?

KLÁRI Látom, elsősöket kalauzolsz. Feltarthatnám őket egy
kis időre?

JÓSKA Kérlek.

KLÁRI Gyerekek, fizessétek be a balesetbiztosítást, hacsak le-
het. (*Jóskához.*) Tudod, holnap olyan kavarodás lesz a
tankönyvek elosztásával, hogy elintézem ma, amit tudok

JÓSKA Aha, most te vagy a gazdaságis.

KLÁRI Sajnos. Szóval, fiúk? Számíthatok rátok?

GYUSZI Attól függ, mennyi kell.

KLÁRI Öt forint kopoltyúnként.

GYUSZI Lesz.

KLÁRI Köszönöm. A nevetek?

TOMI Soós Gyula és Verebény Tamás.

KLÁRI (*Felírja.*) Készen vagyunk. Bocsánat, hogy zavartam.

JÓSKA (*A fiúkhöz.*) No ugye, mit mondtam? Ó, a fene egye

meg! A biológiai előadó zárva van. Sebaj, bekukkantunk a kultúrterembe.

TOMI Húha! Hiszen ez csaknem olyan, mint egy valóságos színház! Öregem, figyeled ezt a világitóberendezést?

JÓSKA Ezt mind magunk csináltuk. A fizikaszakkör. Vigyázatok, ne dőljetek a díszleteknek: némelyik ragad még.

CSABA (*A színpalak mögül.*) És a kapcsolókat se babráljátok, ha nem muszáj.

JÓSKA Nini, Csaba! Gyerekek, ez Csaba, a kultúrfelelős.

CSABA Kerepesi Csaba. Engedjétek meg, hogy az ünnepélyes alkalmat kihasználva, átnyújtsak nektek egy-egy belépőjegyet a szombati ismerkedési estre.

TOMI Nem, köszönjük, fogytán van a pénzünk.

GYUSZI (*Kísértésben van.*) Most szombaton lesz?

CSABA Igen, kérlek szépen, este 6 órakor; pazar kivilágítás, jellemző nem kötelező, iskolánk aranyérmes tánczenekara játszik — szóval?

GYUSZI De hiszen én nem is tudok táncolni!

CSABA Én sem tudtam még elsőben, bizony isten nem tudtam: az ismerkedési esten tanítottak meg a lányok. Nos?

GYUSZI (*Tétován.*) Meg kell kérdeznem a mamámtól.

CSABA Nagyon helyes; a kedves szülőket szeretettel várjuk. Apuka is jön?

GYUSZI Nem biztos, lehet. Tomi, te nem jössz?

CSABA Dehogynem jön — majd te kölcsönzöl neki holnapig. Volna szíved otthon hagyni a barátodat? No szóval $4 \times 3 = 12$, kapok 12 kemény forintot, stimmel? Parancsoljátok, itt a négy jegy; kösz, szevasztok, itt se voltam.

GYUSZI (*Súgva.*) Te, Tomi, nálam nem maradt egy krajcár sem.

TOMI Nálam még van két forint, adhatok majd kölcsön valamennyit, ha kell.

JÓSKA No, gyerekek, de most aztán siessünk le az udvarra,
mert elkésünk az ünnepélyről.

LÁNYHANG (*Az emeletről.*) Jóska! Jóska!

JÓSKA Igen!

LÁNYHANG Te, Jóska, mielőtt tovább nyargalsz, fizesd be a
nyári tagsági bélyegeket, hadd számoljak el időben, jó?

JÓSKA Első osztályú. Megyek.

TOMI (*Megadóan.*) Az mennyi?

JÓSKA Semennyi — ez kivételesen most csak rám vonatkozik.

GYUSZI Tomi, mit gondolsz, reménykedhetünk, hogy ma már
nem lesz több pénzre szükség?

TOMI Á, nincs nekünk olyan szerencsénk. Nézd: ott jön két
lány a folyosó végén, sapkával a kezében.

PANNI (*Természetes hangon, komolyan, sietősen.*) Fiúk, adja-
tok 10 fillért a dirinek kalapra.

TOMI (*Megkönnyebbülve.*) 10 fillért? No, azt még ki lehet
bírní.

GYUSZI De nekem már annyi sem maradt.

TOMI Ne izgulj, mondom, hogy adok. (*A lányokhoz.*) De
nincs apróm, nem baj?

ÉVA Mi ez, kétforintos? Tudunk visszaadni, ugye, Panni?

PANNI Persze. Tartsátok a markotokat. Tíz, húsz, harminc,
negyven... száz, egyszer; húsz, negyven, ötven, hatvan,
hetven és nyolcvan — rendben?

TOMI Tökéletesen.

GYUSZI Úgy látom, apróban nem lesz hiány.

ÉVA Köszönjük szépen.

PANNI (*Kuncogva.*) A diri nevében.

JÓSKA (*Visszajön.*) Mit akart tőletek ez a két lány?

GYUSZI Valamire gyűjtöttek. Mire is, Tomi?

TOMI Tudom is én, csak 10 fillér kellett nekik.

JÓSKA Nem a dirinek kalapra?

GYUSZI De, tényleg.

JÓSKA Mekkora csibész ez az Éva a barátnőjével együtt! Minden évnyitón végigcsinálják ugyanezt a heccet — fogadásból.

TOMI (*Értetlenül.*) Hogyhogy? Miben fogadtak?

JÓSKA Abban, hogy az újonnan érkezett elsősök közül egy sem akad, aki a homlokára csap, és megkérdezi: „Hogy lehet az, hogy egy középiskola igazgatójának tíz fillérenként kell összegyűjteni a kalapja árát?”

GYUSZI Csakugyan. Mi szépen beugrottunk.

TOMI Irtó nagy fülesek vagyunk. Dehát 10 fillérért nem áll oda vitatkozni az ember.

JÓSKA Ez az, amit ők is tudnak. Így jár el a IV. C három év óta minden szeptember elsején fagyizni.

HANG Jóska!

JÓSKA Igen! No, srácok, nekem most már mennem kell. Ide álljatok, itt sorakozik az I. F. Szevasztok.

TOMI Szervusz.

GYUSZI Köszönjük a szívességed! (*Tomihoz.*) Te, Tomi, tudod, hogy voltaképp nem is olyan rossz ez az ötlet? Mit szólnál, ha kipróbálnánk?

TOMI Ugyan, eredj! Hisz senkit sem ismerünk! Aztán meg hátha pont olyan gyereket szólítunk meg, akit a negyedikesek már beugrattak?

GYUSZI És mi lenne, ha a vendégekkel kísérleteznénk?

TOMI A vendégekkel?

GYUSZI Miért ne? Azt a rengeteg aprót, amit visszakaptál, beleöntjük a sapkámba — nem létezik, hogy valaki gyanút fogna.

TOMI Hát nem bánom, de te próbáld ki először.

GYUSZI Rendben. Annál a barna kalapos bácsinál kezdjük, jó?

TOMI Jó, de...

GYUSZI Semmi „de”. Balsiker kizárva — hiszen még mi is felültünk. Gyere! (*Fennhangon, udvariisan.*) Bácsi kérem, tessék szíves lenni adni 10 fillért az igazgató úrnak kalapra.

BÁCSI Nagyon szívesen, kisfiam, csak azt az egyet nem értem, hogy minek énnekem még egy kalap?

(*Átkötő zene.*)

LENKE (*Nevet.*) Gyuszikám, ez az eset rád vall.

GYUSZI Talán inkább a szerencsémre.

LENKE Az is meglehet... Tibi, a felkiáltójel is megvan?

TIBI (*Szögel.*) Még egy utolsó simítás... Tessék parancsolni, hölgyeim és uraim. Hogy fest?

PUFI (*Betűzi.*) „Köszöntjük az elsősöket!” Gyönyörű!

(*Az udvar felől zaj, köszönések, felnőtt- és gyerekhangok.*)

VICA (*Izgatottan.*) Halljátok, gyerekek? Megjöttek.

ÖCSI (*Közeledik.*) ...De értsd meg, anyukám, nekem ez a szputnyikhoz kell.

MAMA Akkor sem szedünk össze rozsdás drótokat a földről vadonatúj ruhában. Mit fog szólni a tanító néni? (*Eltávolodnak.*)

TIBI Megjött az öcsém.

KATI (*Sebbel-lobbal.*) Szia, Lenke; légy szíves, köss egy szabályos csomót a kisdobos nyakkendőmre, mert én mondom a beköszöntőt.

LENKE Na mutasd... Megvan.

KATI (*Mélységes és szomorú szemrehányással.*) Ez szerinted szabályos csomó? Na mindegy, majd Rakovszki megigazítja. (*Elszalad.*)

LENKE (*Sóhajtván.*) Kezdődik az iskola.

NAGYMAMI A Himnusznál szépen húzd ki magad, Palikám. És ha szemeregni kezd, terítsd magadra az orkándzsekit... (*Eltávolodnak.*)

VICA Nem hiszem, hogy eső lesz. Gyönyörű idő van.

PUFI Nézzétek csak! Ott jön Gyurgyalag Ervin egy kalitkával
meg egy akváriummal.

ERVIN Szervusztok.

TIBI Szervusz, Ervin. Hát te hazavitted nyárra az összes állatot az élő sarokból?

ERVIN Nem is hagyom, hogy a szünidő alatt éhen pusztuljanak! *(Titokzatosan.)* Az ünnepély után mutatok nektek valamit.

VICA Tarajos gőte?

ERVIN Tengeri malac. Szevasztok.

(Egyre több a vendég. A zajból köszönések szűrődnek ki: „Szervusz. Szervusztok. Jó napot, tanár úr...”)

VÁCZI *(Mikrofonba.)* Figyelem, figyelem! Kérjük kedves vendégeinket, foglalják el az ülőhelyeket. Tanévnyitó ünnepélyünket néhány perc múlva megkezdjük. Az osztályok a megszokott rendben sorakozzanak fel. Megismétlem... *(A hangja recsegésbe fullad.)*

TIBI Figyeljetek! Most már csakugyan az iskolában érzem magam. Recseg a mikrofon.

PUFI Mint minden ünnepélyen, mióta az Ezermester órsból ámentem a Szakács órsbe.

VICA Húha, gyerekek, nekem rohannom kell. A karének kezd, és én szoprán vagyok.

LENKE Mi is megyünk, mert még elkészünk mindjárt az első napon.

(Csengőszó.)

Halljátok, gyerekek? Szól a csengő.